

PATASANA

Ahmet Ümit 1960'ta Gaziantep'te doğdu. Marmara Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nü bitirdi. 1985-1986 yıllarında, Moskova'da Sosyal Bilimler Akademisi'nde siyaset eğitimi gördü. İlk kitabı 1989'da yayımlanan *Sokağın Zulası* adlı şiir kitabıdır. 1992'de ilk öykü kitabı *Çıplak Ayaklıydı Gece* yayımlandı. Bunu 1994'te *Bir Ses Böler Geceyi*, 1999'da *Agatha'nın Anahtarı*, 2002'de *Şeytan Ayrıntıda Gizlidir* adlı polisiye öykü kitapları izledi. 1995'te hem çocuklara hem de büyüklere yönelik *Masal Masal İçinde* ve 2008'de yayımlanan *Olmayan Ülke* ile farklı bir tarz denedi. 1996'da yazdığı ilk roman *Sis ve Gece*, polisiye edebiyatta bir başyapıt olarak değerlendirildi. Bu romanın ardından 1998'de *Kar Kokusu*, 2000'de *Patasana*, 2002'de *Kukla* yayımlandı. Bu kitapları, *Ninatta'nın Bileziği*, *İnsan Ruhunun Haritası*, *Aşk Köpekliktir*, *Beyoğlu Rapsodisi*, *Kavim*, *Bab-ı Esrar*, *İstanbul Hatırası*, *Sultanı Öldürmek*, *Beyoğlu'nun En Güzel Abisi*, *Elveda Güzel Vatanım*, *Kırlangıç Çılgılığı*, *Aşkımız Eski Bir Roman* ve *Kayıp Tanrılar Ülkesi* adlı kitapları izledi. Son romanı *Yırtıcı Kuşlar Zamanı* 2024 yılında yayımlandı. Masal tarzında kaleme aldığı son kitabı *Bir Aşk Masalı* 2022 yılında okuyucuya buluştu. Ahmet Ümit'in İsmail Gülgeç'le *Başkomser Nevzat - Çiçekçinin Ölümü* ve *Başkomser Nevzat - Tapınak Fahişeleri*, Aptülrika (Abdülkadir Elçioğlu) ile *Başkomser Nevzat - Davulcu Davut'u Kim Öldürdü?* ve Bartu Bölükbaşı'yla hazırladıkları *Elveda Güzel Vatanım* adlı çizgi romanları yayımlanmıştır. Eserleri 34 farklı dilde yayımlanan yazar uluslararası bir okur kitlesine ulaşmıştır.

Sis ve Gece adlı romanı Turgut Yasalar tarafından, *Bir Ses Böler Geceyi* adlı romanı ise Ersan Arsever tarafından uzun metrajlı filme uyarlanmıştır. Senaryosunu kendisinin yazdığı *Merhaba Güzel Vatanım* adlı dökü-drama Cengiz Özkarakbekir tarafından filme çekilmiştir. Öykülerinden Uğur Yücel tarafından, *Karanlıkta Koşanlar*, Cevdet Mercan tarafından *Şeytan Ayrıntıda Gizlidir* adlı iki ayrı dizi film yapılmıştır. *Aşk Köpekliktir* adlı hikâyesi oyunlaştırılarak Akla Kara Tiyatrosu tarafından sahneye konulmuştur. *Ninatta'nın Bileziği* İstanbul Devlet Opera ve Balesi tarafından *Ninatta* adıyla opera olarak sahnelenmiştir. *Masal Masal İçinde*, İstanbul Devlet Tiyatroları tarafından sahneye koyulmuştur.

Ahmet Ümit şehirlilik bilincini uyandırmak, tarihi kentlere duyarlılığı artırmak ve çöktürlülüğü geliştirmek için "Yaşadığın Şehir" adlı bir TV programı yapmıştır.

Patasana ve *Ninatta'nın Bileziği* eserleriyle Ahmet Ümit 2006 yılında Türk Eskiçağ Enstitüsü'ne, *Kayıp Tanrılar Ülkesi* eseriyle de 2023 yılında Alman Arkeoloji Enstitüsü'ne arkeolog üye seçildi.

Ahmet Ümit sosyal medya hesapları:

www.x.com/baskomsernevezat

www.instagram.com/baskomsernevezat

www.facebook.com/yazarahmetumit

www.youtube.com/ahmetumityazar

Ahmet Ümit'in
YKY'deki kitapları:

Aşkımız Eski Bir Roman (2019)
Kırlangıç Çılgılığı (2019)
Sokağın Zulası (2019)
Masal Masal İçinde (2019)
Kavim (2019)
İstanbul Hatırası (2019)
Sis ve Gece (2019)
Patasana (2019)
Bab-ı Esrar (2019)
Olmayan Ülke (2019)
Sultanı Öldürmek (2019)
Beyoğlu Rapsodisi (2019)
Agatha'nın Anahtarı (2019)
Beyoğlu'nun En Güzel Abisi (2019)
Şeytan Ayrıntıda Gizlidir (2019)
Ninatta'nın Bileziği (2019)
Kar Kokusu (2019)
Çıplak Ayaklıydı Gece (2019)
Kukla (2019)
Bir Ses Böler Geceyi (2019)
Aşk Köpekliktir (2020)
İnsan Ruhunun Haritası (2020)
Elveda Güzel Vatanım (2020)
Kayıp Tanrılar Ülkesi (2021)
Sis ve Gece - 25 Yaşında (özel baskı, 2021)
Bir Aşk Masalı (2022)
The Land of Lost Gods (2023)
Kar Kokusu - 25 Yaşında (özel baskı, 2023)
Yırtıcı Kuşlar Zamanı (2024)
Patasana - 25 Yaşında (özel baskı, 2025)

Çizgi Roman

Başkomser Nevzat 1 - Çiçekçinin Ölümü
Başkomser Nevzat 2 - Tapınak Fahişeleri
Başkomser Nevzat 3 - Davulcu Davut'u Kim Öldürdü?

AHMET ÜMİT

Patasana

Roman

YAPI KREDİ YAYINLARI

Önsöz

Hititli Bir Hayalet

Yazın hayatımın kırılma noktalarından biri *Patasana*'dır. *Patasana*'yı kaleme almadan önce bir şiir kitabı, iki öykü kitabı, üç roman, bir de masal yazmıştım. *Bir Ses Böler Geceyi*, *Sis ve Gece*, *Kar Kokusu* romanlarım birbirinden oldukça farklı olmakla birlikte konusu günümüzde geçen eserlerdi, çağın ve bugünün sorunları etrafında kurgulanmışlardı. Bu üç roman da benim için tatmin edici eserlerdi ama bazen yepyeni bir üslup denemek, öncekilerden tümüyle kopmak, bambaşka bir anlatının peşine düşmek istersiniz. Çünkü yazmak özünde bir heyecan, bir arzu, bir savrulma işidir. Sizi sürükleyecek rüzgârı yitirmişseniz yazmanın da hiçbir anlamı kalmaz. Zaten bu kararsız ruh hali, yani ne yazacağından emin olamama durumu yaratım sürecinizi doğrudan etkiler, böylece ortaya çıkacak eser de muhtemelen sakat doğar. Yazın hayatımın kırılma noktalarından biri *Patasana*'dır derken kastettiğim buydu. Daha önce kaleme aldığım eserlerin benzerlerini yazmak istemiyordum. Yeni romanım hem biçim hem de içerik olarak öncekilerden farklı olmalıydı. Ama bunu nasıl başaracaktım? Ya kendimi tekrar etmeyeceğim diye uğraşırken ortaya berbat bir roman çıkarsa? Ya daha önce yürüdüğüm o güvenli yoldan ayrılıp da sapacağım patikada kaybolursam? *Patasana*'ya başlamadan önce zihnim işte böyle endişelerle doluydu. O sancılı süreçte yolum doğduğum şehir olan Gaziantep'e düştü. Küçük bir yaz tatiliydi, annemi babamı görmeye gitmiştim. Biz Antep'lilerde gelenektir, pazar günleri adına "sahre" dediğimiz pikniğe gideriz. Çok da keyifli bir gezidir, birbirini göremeyen akrabalar bir araya gelir, birbirinden lezzetli Antep yemekleri yapılır, hep birlikte gülünür, eğlenilir. İşte o zaman da "Hazır Ahmet de gelmişken hadi pikniğe gidelim" denildi. Yine nevaleleri hazırladık, yine arabalara doluştuk, Fırat kenarındaki mesire yerlerine gitmek üzere yola çıktık. Fırat'a ulaştığımızda, arabamız turkuaz renkli suların kenarında, dar bir asfalt yolda ilerlemeye başladı. Birden yolun sağ tarafında yıkıntılar gö-

ründü. Çökmüş surlar, taştan kapılar, mermer sütunlar, kaya mezarları... Evet, yanılmıyordum sağ yanımızda antik bir kent uzanıyordu. Hemen aracı durdurum, antik kente doğru yürüdüm. Ama henüz bir kazı yapılmamıştı. Kent çoğunlukla toprak altındaydı. Fakat bu görüntü bile beni çok etkilemişti. Henüz kim olduklarını, hangi uygarlığa ait olduklarını bilmesem de binlerce yıl önce bu kentte hemşerilerim yaşamıştı. Neden onların romanını yazmıyordum: İşte bu düşünce yakıcı Antep sığının altında zihnimde bir anda parlayıverdi. Ama nasıl olacaktı? Hiç bu kadar eski bir zamana dair roman yazmamıştım. Dahası yazacağım yer hakkında en küçük bir fikrim bile yoktu. Bize liselerde öğrettikleri tarih ise tümüyle hamasetten ibaretti. Fakat toprağın altındaki bu antik kent tuhaf bir şekilde beni etkilemişti.

İstanbul'a dönünce araştırmaya başladım, o bölgede Hititlerin yaşamış olabileceğini öğrendim. Bunun üzerine İstanbul Üniversitesi'nde çok kıymetli bilim insanı Prof. Dr. Ali Dinçol'a gittim. Gördüğüm antik kenti anlattım, orasının romanını yazmak istediğimden bahsettim. Rahmeti Ali Hoca beni dikkatle dinledikten sonra şöyle dedi: "Orası tarihsel açıdan çok önemli bir şehir değil, ama Fırat nehrinin biraz daha aşağısında Kargamış antik kenti var, orayı yaz. Çünkü yeryüzünün ilk büyük savaşı olan Kadeş Savaşı'nda Kargamış çok önemli bir rol oynamıştır. Çok daha önemli bir yerdir."

Ali Hocanın önerisine uyup yeniden Gaziantep'e gittim, bu defa Kargamış antik kentini ziyaret etmek istedim ama orası askeri bölgeydi, dahası mayınlarla kaplıydı. Çünkü Suriye ile sınırı olan bir ilçemizde bulunuyordu. Ama ne olursa olsun antik Kargamış'ı görmek istiyordum. Araya birilerini koydum, karakoldan sorumlu askeri yetkililerle görüştüm, amacımı anlattım. Roman yazma fikrim onlara da ilginç geldi, böylece özel izinle Kargamış antik kentine girebildim. Burası da çoğunlukla toprak altındaydı ama daha önce yapılan kazılardan yekpare olarak çıkartılabilmiş eserler farklı müzelerde sergileniyordu. Kentin konumu muhteşemdi, Zeugma gibi burası da Fırat'ın kıyısında yer alıyordu. Kaleden bakınca nehrin turkuaz suları gözünüzü alıyordu. Evet, Ali Hoca haklıydı, ben burayı yazacaktım.

İstanbul'a döner dönmez Hititler ama özellikle Kadeş Savaşı'nın yaşandığı Geç Hititler dönemine dair yoğun bir okuma gerçekleştirdim. Öğrendiklerim bana yepyeni bir dünyanın kapılarını aralıyordu. Lisede bize öğretilen tarihin ne kadar nesnellikten uzak, ne kadar yüzeysel olduğunu

fark ettim. Bu topraklarda bizden üç bin küsur yıl önce yaşamış Hititlerin Anadolu kültürünü nasıl derinden etkilediğini gördüm ve çok şaşırdım. Hititlerle ilgili bir roman yazma kararımın ne kadar doğru olduğunu bir kez daha anladım. Ama sadece üç bin küsur yıl önce geçen olaylar zincirini anlatmak istemiyordum, çünkü ben ne bir tarihçi ne de bir vakanüvistim, ben bir edebiyatçıydım. Yani beni ilgilendiren geçmişte yaşananlardan çok insan ruhunun bu olaylar karşısında nasıl biçimlendiği, nasıl tepki verdiği, nasıl dayandığıydı. Çünkü bir romancının asıl malzemesi insan denen bu tuhaf mahluktan başka bir şey değildi. Üç bin küsur yıl önce yaşayan biri nasıl âşık olur, nasıl ihanet eder, nasıl kahramanlık gösterir, nasıl intikam alır, yani o kadim zamanlarda yaşayan insanla bugünkü insan arasında ne tür düşünsel, duygusal, dürtüsel farklar vardır? İşte beni ilgilendiren buydu. İnsanı tarihsel zaman içerisinde kıyaslayarak anlatmak. O yüzden hem geçmişte hem de günümüzde geçen olaylar silsilesinden oluşan bir roman yazmalıyım. Öyle de yaptım, romanımı günümüzde Kargamış antik kentinde yapılan bir kazıyla başlattım, üç bin küsur yıl önce yazılmış tabletlerin bulunmasıyla sürdürdüm. Yani geçmiş ve bugün aynı romanın içerisinde yer almaya başlamıştı. Böylece şiddet, ötekileştirme, soykırım, savaş, intikam gibi duyguları iki zamanlı bir roman içerisinde tartışma olanağına kavuştum. Çünkü insanın bu yıkıcı duyguları, düşünceleri ve güdüleri ne yazık ki günümüzde de sürüyordu, hem de eskisinden çok daha güçlü, çok daha acımasızca.

Burada dil sorunu karşıma çıktı. Üç bin küsur yıl önce konuşan insanların diliyle günümüzün dili aynı olamazdı. Üstelik Hititlerin nasıl konuştuğu hakkında hiçbir fikrim yoktu. Hititçeyi öğrenmekten söz etmiyorum, kullandıkları dilin şiirselliğinden söz ediyorum yahut kavramsallığından. Bunu anlamak için Hitit edebi metinlerini okudum, destanları, şiirleri, duaları, kral fermanlarını. Karşıma son derece şiirsel bir dil çıktı, çünkü üç bin küsur yıl önce insanlar kendi yaşam ilişkilerini anlatırken sürekli doğa olaylarıyla benzerlikler kuruyorlardı. “Öfkem fırtına gibi patladı, sevgim nehir gibi aktı, gözleri yıldızlı bir gece gibi ışıltılıydı, korkusuz bir boğa gibi yürüdü, bereketli bir tarla gibi doğurgandı” gibi. Bunu fark edince tabletleri uzunca bir şiir, adeta bir destan biçiminde yazdım. Romanın bugün yaşanan bölümlerinde ise daha gündelik bir dil kullandım. Böylece iki farklı zaman dilimini anlatan romanım iki farklı dile sahip oldu.

Ama bütün bunlara ruh verebilmem için etiyile kanıyla capcanlı bir karaktere, bir roman kahramanına ihtiyacım vardı. Sadece o değil, ro-

manda elbette daha pek çok karakter yer alacaktı ama belirleyici olacak bir kahraman gerekiyordu bana. O kişi kimdi? Bir kral mı, bir tanrı mı, bir prens mi, bir savaşçı mı, bir kraliçe mi? Beni en çok zorlayan konu da bu oldu. Onu bulana kadar epeyce ter döktüm. Bulana kadar diyorum ama sonunda galiba o beni buldu. Yoğun okumalarımın yorgun düştüğüm bir gece aradığım karakter karanlığın içinden karşıma çıkıverdi. Üzerinde üç bin yıl önce giyilen tuhaf kıyafetler vardı, davranışları ürkekti ama en etkileyici şey yüzündeki ıstırap ifadesiydi. Öylece karşımda dikilmiş, sanki yardım istercesine çaresiz gözlerle bana bakıyordu. Belki konuşmasa, belki o acılı sesini duymasam, belki evrensel bir dille kendi hakikatini anlatmasa, aradığım kahramanın o olduğunu asla anlamayacaktım. Geçmişten gelen bir hayalet işte, yoğun okumaların yarattığı bir sanrı deyip geçecektim. Ama konuştu, yaralı bir aslanın sesiyle şöyle dedi:

“Ben Patasana, ben Tanrıların korkak haline getirdiğı bir alçak. Alçakların en acınacak olanı, en tiksinti vereni. Yüreğini dalkavukluk, aklını düşmanlıkla besleyen sinsi bir saray yazmanı.

Ben bütün cinayetlerin sorumlusu, ben bütün suçların zanlısı, ben hem katil, hem kurban olan. Ben Hattinin bin tanrısı tarafından lanetlenen zavallı bir kul. Ben sabık ozan, ben uğursuz âşık, ben kralın başyardakçısı ve celladı, ben yediğı ekmeğı, içtiğı suya, soluduğı havaya, üzerinde yaşadığı toprağı ihanet eden Yazman Patasana.”

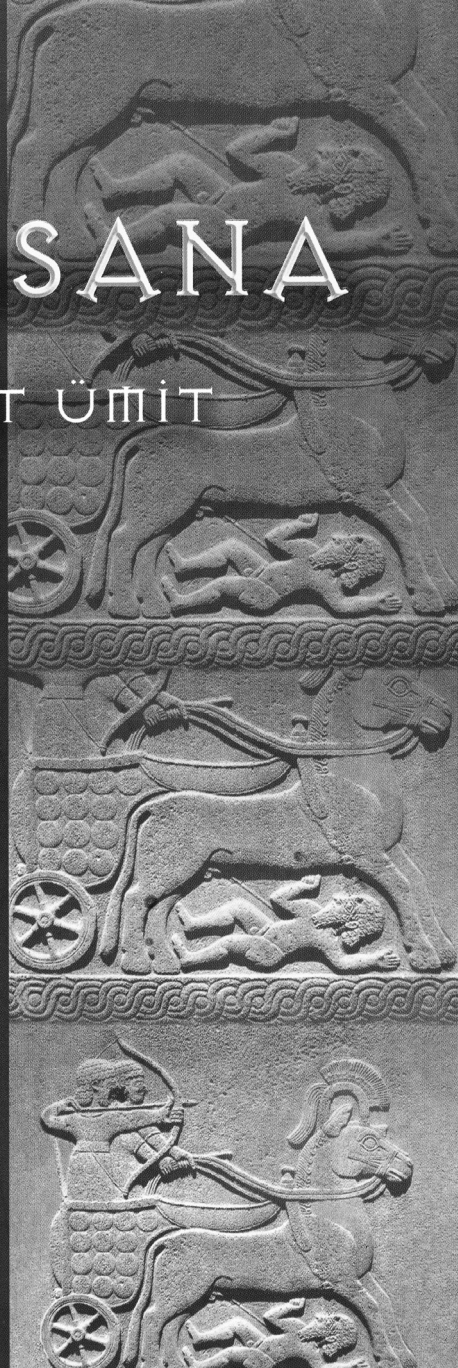
Böyle söyleyince emin oldum aradığım kişiliğın karşımda dikilen bu kadersiz adam olduğundan. Artık daha fazla düşünmeden bütün romanımı acımasızca onun omuzlarına yükledim. Çünkü böylesi bir romanı ancak başından böylesi korkunç olaylar geçen biri taşıyabilirdi. Anadolu toprağı kadar dayanıklı, sözleri zamanın ötesinden bugüne ulaşacak kadar bilge, kendi günahlarıyla yüzleşmekten korkmayacak kadar cesur biri. Yani zalimler çağında yaşayan ve yaşamaya devam eden yazman Patasana... Yani benim bahtsız kahramanım...

Ahmet ÜMİT
Eylül 2025

PATASANA

ΑΗΜΕΤ ÜMİT

om ROMAN

“Kentin alanlarını boğazladığım insanların cesetleriyle doldurdum. Kenti ve evleri yaktım yıktım; temelinden çatısına kadar parçaladım. Tuğla ve kerpiçten tapınak kulelerini, tapınakları ve tanrıları yerle bir ettim. Fırat’tan kentin ortasına kanallar kazdırıp kente sular akıttım. Gelecekte kentin, tapınakların, tanrıların yerlerini hiç kimsenin bulmaması için suda boğdum...”

Asur Kralı Sanherib’in yazdırdığı bir tabletten.

Samuel Noah Kramer, *Mesopotamien*, s. 77,
Rowohlt Verlag.

Birinci Bölüm

Önce ışığı gördü. Ovaya ansızın çöken karanlığın içinde bir ateşböceği gibi parıldayıp duruyordu. Antik kentin taş duvarına yaslanmış, seçebildiği tek görüntü olan bu ateşböceğini izliyordu. Yorgundu, tek başınaydı ama tuhaftır, arkadaşlarının nerede olduğunu merak etmiyordu. İnce bir rüzgâr zakkumların baygın kokularını taşıyordu bir yerlerden. Teninde gezinen rüzgârı daha çok hissetmek için gözlerini kapadı. Gözlerini kapayınca esinti aniden kesildi. Uzaktan uzağa bir uğultu duydu, merakla gözlerini açtı. Ateşböceğinin çoğalmaya başladığını gördü: iki, beş, sekiz... Sayıları o kadar hızlı artıyordu ki sayamaz oldu. Ateşböceklerinin sayısı arttıkça karanlık daha da koyulaşıyordu. Karanlık koyulaştıkça uğultu da yaklaşıyordu. Sırtını duvardan kopararak dikkat kesildi. Evet, yanılmamıştı, sesler ateşböceklerinden geliyordu. Gözleri çoğalarak yaklaşan ışık kalabalığında, kulağı dalga dalga yükselen uğultuda, sabırla bekledi. Sesleri şimdi daha iyi duyabiliyordu. Hâlâ ne söylendiğini anlayamasa da aşına olduğu bir ezgi çalınır gibi oldu kulağına. Çok eski, çok bildik bir nakarat: "Allahüekber, Allahüekber..."

Birden ateşböcekleri yok oldu. Karanlığın içinde ellerinde meşalelerle insanlar belirdi. Meşalelerin ışığında adamların gökyüzüne uzanmış yumruklarını, karanlıkta dalgalanan yeşil bayraklarını gördü. Bütün bedeninin korkuyla gerildiğini hissetti. Panikleyerek geriledi. Ancak antik kentin yıkık surları onu durdurdu. Kalabalık ağır ama kararlı adımlarla yaklaşıyordu: "Allahüekber, Allahüekber..."

Bütün kasaba halkı karşıındaydı. Sanki tek bir insanmış gibi gözlerini üzerine dikmiş, onu izliyorlardı. Gölgeler içinde kıpırdayan ışık, tanıdığı bu insanların yüzüne tuhaf bir maske geçiriyor, bu görüntü aklını başından alıyordu. Yüreği göğüs kafesini yırtıp çıkacakmış gibi, delice çarpıyordu. "Allahüekber, Allahüekber..."

"Kaçmam gerek" diye düşünüyor ama kaçamıyor, yapışıp kaldığı antik duvarda, gözlerini yaklaşan kalabalığa dikmiş, öylece duruyordu.

Kalabalık öfkelenmeden, en küçük bir taşkınlık belirtisi göstermeden adım adım yaklaşırken hep bir ağızdan haykırıyordu: “Allahüekber, Allahüekber...”

“Artık beni hiçbir şey kurtaramaz” diye düşündü dehşete kapılarak. Her an başına bir taş ya da bir yumruk inebilirdi. Başını elleriyle korumaya çalışarak, bedenine incek ilk darbeyi korkuyla beklemeye başladı. Ancak darbe yerine bir ses geldi. Uzaktan, tekbiri bastıracak kadar güçlü bir ses. Başını kaldırdı, gözlerini kalabalığın arkasındaki karanlığa dikerek sesi anlamaya çalıştı. İki sözcüğü tekrarlıyordu sesin sahibi, çok iyi tanıdığı iki sözcüğü. Sözcükleri duyuyor, tanıdığını biliyor ama yorumlayamıyordu. Büyülenmiş gibi, sesi dinleyip duruyordu. Bereket sesin sahibi inatçıydı. Kararlılıkla aynı sözcükleri tekrarlıyordu. Sonunda sözcükleri anlamayı başardı:

“Esra Hanım... Esra Hanım...”

Sözcükleri anlayınca odanın içi aydınlandı. Pencereden süzülen ışık, daha iki ay önce koridorlarını köy çocuklarının doldurduğu bu ilkokulun küçük odasındaki eşyalara kendi görünümlerini yeniden kazandırmaya başladı. Hızla doğruldu yataкта. Odanın kapısına çılgınca vuruluyor, o ses durmadan adını yineliyordu:

“Esra Hanım... Esra Hanım...”

Neye uğradığını bilemeden, aceleyle kalktı yataktan. Hiçbir şey düşünmeden kapıya doğru atıldı. Odanın ortasına gelince durdu. Sakin olmaya çalıştı, işte o anda üzerinde bir tişörtten başka bir şey olmadığını fark etti. Kapıdakine, “Bir dakika, geliyorum” diye seslendi. Sesinde, hâlâ gördüğü düşün heyecanı vardı. Yatağın başucundaki iskemleye bıraktığı keten pantolona yöneldi. Kapıdaki duymuş olmalıydı ki bir daha bağırmadı. Pantolonu giyerken sesin sahibini tanıdığını düşündü ama uyku sersemi olduğu için kim olduğunu çıkaramıyordu. Kapıyı açıp ürkek, kara gözlerini seçinceye kadar da bu sesin Yüzbaşı Eşref’e ait olduğunu anlayamadı.

Kapının bir adım gerisinde duruyordu Yüzbaşı Eşref. Onu görünce Esra’nın dudakları kendiliğinden gülümsemeye başladı. Üniformaları hiçbir zaman sevmemişti ama bu kaba, haki kumaş Eşref’in üzerinde sanki işlevini yitiriyor, doğal bir giysi gibi görünüyordu gözüne. İstanbul’da, kolejde okuduğu günler geldi aklına.

Askeri okulların öğrencileriyle çıkan kızları, “Salaklar, üniformaların havasına kapılıyorlar” diye küçümselediği günler. Şimdi o kızların düzeyine düşmüş olmak utandırmıyordu onu, hatta kazılarda bu tür ilişkilere